

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över AI-kommissionens betänkande Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Myndigheten för delaktighet tillstyrker förslagen och lämnar även några rekommendationer.

MFD tillstyrker AI-kommissionens övergripande vision och ser positivt på färdplanens ambition att främja en inkluderande digital utveckling. MFD välkomnar det fokus som läggs på folkbildning, ökad digital delaktighet och tillgång till AI-tjänster. Samtidigt konstaterar MFD att perspektivet för personer med funktionsnedsättning är otillräckligt integrerat i färdplanens förslag.

Myndigheten understryker att färdplanens utgångspunkt bör vara FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Varje AI-lösning som utvecklas eller används inom offentlig sektor ska utformas i enlighet med de krav på tillgänglighet som följer av Sveriges internationella åtaganden.

Myndigheten bedömer att kompletterande åtgärder behövs för att säkerställa att digitaliseringens fördelar, inklusive AI, kommer hela befolkningen till del. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att personer med funktionsnedsättning har en högre risk för digitalt utanförskap.

Myndighetens synpunkter

Bedömning av centrala förslag i färdplanen

Färdplanens förslag om stärkt folkbildning, biblioteksstöd och kostnadsfri tillgång till AI-tjänster är principiellt välkomna. Dessa insatser kan bidra till att minska

digitala klyftor. MFD vill dock betona att informations- och utbildningsinsatser måste vara tillgängliga för alla. Det kräver material i tillgängliga format, utbildad personal samt riktade initiativ mot grupper med högt digitalt utanförskap, däribland personer med funktionsnedsättning.

MFD välkomnar även stärkt forskning inom området, AI är en viktig möjliggörare för olika tjänster för personer med funktionsnedsättning. Målgruppens utmaningar och behov behöver därför omhändertas och inkluderas tidigt i forskning och utveckling.

MFD ser vidare positivt på förslaget om att inrätta AI-hubbar vid bibliotek och andra offentliga lokaler. Dock krävs särskilda insatser för att säkerställa att utrustning och tjänster är anpassade för personer med olika typ av funktionsnedsättning och att personal har kompetens för att ge stöd till personer med funktionsnedsättning. Det handlar exempelvis om personligt stöd, tillgänglig programvara och möjlighet till uppkoppling av programvara.

MFD ställer sig i grunden positiv till förslaget om kostnadsfri tillgång till AI-tjänster. Dock måste kvalitetssäkring innefatta tillgänglighet och användarvänlighet. Tjänsterna bör inkludera exempelvis röststyrda assistenter, alternativa inmatningssätt och mångfald i gränssnittsdesign. Särskild support för ovana användare bör finnas.

AI i välfärden

MFD delar uppfattningen att AI kan bidra till effektivare och mer individanpassade välfärdstjänster. Välfärdsteknik kan öka trygghet, självständighet och kvalitet för personer med funktionsnedsättning.

MFD vill understryka att varje AI-lösning för offentlig sektor ska leva upp till de krav och villkor som ställs på tillgänglighet i internationella åtaganden – inte minst i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är särskilt angeläget att involvera funktionshindersrörelsen i arbetet med AI i välfärden. Användarmedverkan i utveckling och uppföljning bör säkerställas.

Rekommendationer

För att stärka färdplanen ur ett funktionshindersperspektiv rekommenderar MFD att:

- alltid utgå från principen om universell utformning vid utveckling av AI-tjänster inom offentlig sektor.
- alltid ställa krav på tillgänglighet vid upphandling av AI-tjänster inom offentlig sektor för att säkerställa att det som upphandlas är användbart för så många som möjligt.

- tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning integreras som en kvalitetsparameter i samtliga faser av AI-systemens livscykel – från upphandling till utveckling och utvärdering – för att säkerställa att visionen om ”AI för alla” får reellt genomslag.
- funktionshindersperspektivet beaktas från start i styrning och uppföljning, exempelvis genom att inrätta rådgivande råd med expertis från funktionshindersrörelsen i relevanta strukturer såsom den föreslagna nationella task force vid Statsrådsberedningen.
- en del av folkbildningsmedlen öronmärks för riktade insatser till personer med funktionsnedsättning, i syfte att motverka digitalt utanförskap.
- alternativa servicevägar säkerställs för personer som saknar möjlighet att använda digitala tjänster, så att ingen lämnas utanför den digitala utvecklingen.
- strategin kompletteras med etiska riktlinjer som främjar självbestämmande och icke-diskriminering i användningen av AI inom välfärden.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har ställföreträdande generaldirektör Tarja Birkoff (beslutande), avdelningschef Pernilla Börjesson och utredare Andrea Amft (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Tarja Birkoff

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Tarja Birkoff
TITEL, ORGANISATION:	Ställföreträdande generaldirektör, Myndigheten...
TID:	2025-05-23 10:48:31 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (tarja.birkoff@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	e30aaf1563ef4879b74199feb9291419

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-05-23 10:48:37 +02:00
Ref: 222101SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)